

Oltița CÂNTEC

O premieră absolută

Cine ajunge sus la fix de Dumitru Solomon a fost cel din urmă titlu înscris pe afișul stagiunii 1998–1999 a Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași, iar de montarea lui s-a ocupat Tânărul regizor Nikolov Perveli-Vili, proaspăt absolvent al U.A.T.C. București (clasa Cătălina Buzoianu), dar mai vechi colaborator al instituției ieșene din timpul studenției.

Alegerea lui de către Nikolov Perveli-Vili nu este întâmplătoare, căci opțiunile sale anterioare pentru scena Naționalului ieșean (*Cu ușile închise* de Sartre și *Așteptându-l pe Godot* de Beckett) indică o pasiune clară a regizorului de a dezvălu universuri dramatice mai deosebite, în care protagoniștii sunt caracterizați printr-o umanitate de tip special.

Piesa lui Dumitru Solomon numără patru personaje. Trei dintre ele – *Lunganul*, *Miopul* și *Grasul* – sunt blocate într-un lift care nu ajunge sus la fix, pentru că nu funcționează. Lor li se adaugă un *Mediator*, care apare în momentele acute ale crizei dintre ei, comentând, prin generalizări, situațiile pe care primele trei personaje le creează prin raporturile în care se pun. Regizorul a inventat alte trei personaje, simple apariții, în uniforme de mecanici depanatori, un fel de alter-egouri ale celor trei involuntari locutori ai cabinei de lift, care anticipatează, comentează și punctează deznodământul doar

Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași – *CINE AJUNGE SUS LA FIX* de Dumitru Solomon. Regia: Nikolov Perveli-Vili. Scenografia: Nicolae Mihăilă. Distribuția: Emil Coșeru (*Lunganul*), Florin Mircea (*Miopul*), Petru Ciubotaru (*Grasul*), Doina Deleanu (*Mediatorul*), Constantin Pușcașu, Doru Aftanasiu, Cătălin Tudor Manea (*mecanicii*). Premieră absolută; data premierei: 11 iunie 1999.

prin mișcare și mimică. *Cine ajunge sus la fix* trimită evident la *Așteptându-l pe Godot*, dar aici e „Așteptând să ajungem sus la fix”, și, aşa cum Godot nu vine niciodată, nici aici nu se ajunge sus niciodată, nici la fix, nici mai târziu, așteptarea fiind un pretext pentru dezvăluirea unei configurații umane. În *Cine ajunge sus la fix* relaționarea e de tip unul împotriva altuia, cu variante în care al treilea fie se abține, fie face alianță cu unul din ceilalți, fiecare devenind succesiv ținta amenințării. Raportul e mereu unul exploziv, amorsat de o forță care tinde spre paroxism, balanța de putere favorizând echipa de doi, indiferent care sunt ei. E interesant cum cei trei interpreți, Emil Coșeru–*Lunganul*, Florin Mircea–*Miopul* și Petru Ciubotaru–*Grasul* s-au plasat tipologic: *Lunganul* nevrotic, nemulțumit veșnic și aflat în căutarea unui țap îspășitor; *Miopul* rece, distant, plin de principii; *Grasul* timid, chinuit de supraponderabilitate, tipul perfect de victimă. Actorii ieșeni au susținut adevărate recitaluri dramatice în interiorul tipologiei în care textul le aşeza personajul. Florin Mircea a fost reținut, fiecare replică și atitudine fiind calculată de tipul intelectualului pe linia căruia s-a plasat, Emil Coșeru, vulcanic, cu tirade verbale și atitudinale, constituind permanent elementul agresiv din spațiul ce claustra trinitatea. Petru Ciubotaru a adoptat o mască facială inocentă, rostindu-și speriat greutatea, ca pe-o vină, și repetând

mereu „dar n-am făcut nimic”. Fără gesturi în plus, rolul făcut e, ca și al celorlalți doi parteneri de cabină, migălit în profunzimi și detalii. *Mediatorul* a fost Doina Deleanu, care și-a construit și ea rolul cumeticulozitate și acuratețe, în limitele sugerate regizorului. În plus, prezența feminină, purtând, ce-i drept, vestimentație bărbătească, echilibra parcă universul agresivității indusă-n scenă de factorul masculin. Regizorul textul a fost îmbogățit printr-un moment de început, de circa zece minute, nonverbal, susținut de *Mediator* și de cele trei proiecții ale personajelor principale, puțin cam lung, dar pregătind desfășurarea ulterioară. Frumusețea lui venea din combinarea mișcării cu efecte de sunet, eclairaj și o coregrafie minimală care familiarizează publicul cu ambianța proprii spectacolului.

Scenografa a îmbrăcat Sala Studio în pânză pictată, imitând pereti de piatră și prelungind spațiul de joc central ocupat de cabină liftului, prin includerea publicului în cadru. Cei trei sunt prinși în context ca într-o pânză de păianjen, sugerată de dantele metalică și suportul pentru lumini de deasupra liftului. Regizorul a vrut un spectacol bogat, dinamic, drept care a apelat la toată gama de mijloace tehnice oferite de sală – voci din off, stroboscop, jocuri de lumini, plusând și în materie de mijloace ce țin de tehnica actorului – dans, pantomimă.